

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny–Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Hanna Bartkowiak

Sędziowie: Małgorzata Winkler-Galicka

Leszek Matuszewski

2 Protokolant: apl. sędz. Kinga Gulczyńska

4przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Pawła Gryzieckiego

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2021 r.

sprawy **H. K.**

oskarżonego z art. 271 § 1 i 3 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

5od wyroku Sądu Rejonowego w Grodzisku Wlkp.

z dnia 10 maja 2021 r., sygn. akt II K 504/19

1. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnia oskarżonego H. K. od popełnienia przypisanego mu przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 kk w zw. z art. 12 § 1 kk.
2. Kosztami postępowania w sprawie obciąża Skarb Państwa.

Leszek Matuszewski Hanna Bartkowiak Małgorzata Winkler-Galicka

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 1150/21
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1.	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Grodzisku Wlkp. z dnia 10 maja 2021 r., sygn. akt II K 504/19

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.11.3. Granice zaskarżenia

0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

0.11.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	<p>Obraza przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 413 § 2 pkt 1 kpk polegająca na skazaniu oskarżonego za czyn, który nie odpowiada wszystkim znamionom czynu z art. 271 § 1 kk, gdyż w opisie czynu, jaki został przypisany oskarżonemu brak jest wzmianki o tym, iż oskarżony był „funkcjonariuszem publicznym lub inną osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu” (lub przynajmniej, iż oskarżony działał jako mistrz kominiarski - przypisany oskarżonemu czyn, nie odpowiada ustawowemu typowi czynu zabronionego z art. 271 kk w zakresie znamienia podmiotu przestępstwa.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Sąd Okręgowy uznał zasadność stanowiska obrońcy odnośnie podniesionego zarzutu naruszenia przepisów postępowania karnego - art. 413 § 2 pkt 1 kpk, mającego wpływ na treść wyroku. Rzeczywiście bowiem Sąd Rejonowy dokonując własnego opisu czynu przypisanego oskarżonemu H. K., zmieniając tym samym treść zarzutu z aktu oskarżenia pominął jedno ze znamion przestępstwa z art. 271 § 1 kk. Mianowicie,</p>		

zabrakło w czynie przypisanym elementu określającego podmiot, który dokonywał poświadczenia nieprawdy w protokołach z okresowej kontroli przewodów kominowych, dymnych, spalinowych i wentylacyjnych. Oczywiście Sąd orzekający w I instancji był uprawniony aby samodzielnie określić czyn przypisany i nie był w tym względzie związany jego opisem w akcie oskarżenia (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 lutego 2007 r., V KK 126/06, OSNwSK 2007, Nr 1, poz. 353). Tym baczniej jednak winien on zadbać aby w opisie czynu znalazł się komplet znamion przypisywanego oskarżonemu przestępstwa, w tym wypadku z art. 271 § 1 i 3 kk.

Należy zaś wskazać, że przestępstwo fałszu intelektualnego dokumentu z art. 271 kk jest przestępstwem indywidualnym właściwym , a to oznacza, że podmiotem tego przestępstwa może być tylko osoba o określonych w ustawie właściwościach. Ustalenie owych szczególnych właściwości podmiotu przestępstwa należy do priorytetowych zadań postępowania dowodowego w każdej sprawie tego rodzaju (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 kwietnia 1999 r., I KZP 5/99, Prok. i Pr. 1999, Nr 6, poz. 7). Pierwszą grupę jego podmiotów stanowią funkcjonariusze publiczni, czyli osoby wymienione w art. 115 § 13 kk. Druga grupa obejmuje osoby, które nie są funkcjonariuszami publicznymi, ale mogą być uprawnione do wystawienia dokumentu z mocy szczególnej podstawy prawnej (uchwała Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2004 r., I KZP 12/04, OSNKW 2004, Nr 6, poz. 59; wyrok Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2013 r., II KK 97/13,

Prok. i Pr. – wkł. 2013, Nr 7–8, poz. 5), np.: lekarz wystawiający zaświadczenie w przedmiocie stanu zdrowia pacjenta, biegły składający opinię, pracodawca wystawiający świadectwo pracy, nauczyciel akademicki udzielający wpisu do indeksu, rzeczoznawca budowlany, inspektor nadzoru budowlanego.

W kontrolowanej sprawie oskarżony należał do tej drugiej ze wskazanych wyżej grupy podmiotów jako mistrz kominarski. Sąd Rejonowy okoliczność tą badał w toku procesu i w uzasadnieniu poczynił w tym zakresie stosowne rozważania, odwołując się do źródeł uprawnień oskarżonego do wystawiania dokumentów okresowych kontroli stanu technicznego przewodów kominowych wywodzących się z Prawa budowlanego. Niestety jednak w sentencji wyroku skazującegoH. K.zabrakło podmiotowego określenia sprawcy tego przestępstwa. Sąd I instancji nie wskazał bowiem aby osoba poświadczająca nieprawdę w wystawianych dokumentach była mistrzem kominarskim ani aby był on uprawniony do wystawiania tych protokołów kontroli okresowej przewodów kominowych jak to ujął prokurator w zarzucie z aktu oskarżenia. W opisie czynu przypisanego podsądnemu nie znalazły się żadne takie treści, z których można było wyprowadzić wniosek co do jego uprawnień do wystawienia dokumentów będących przedmiotem niniejszej sprawy karnej.

Zdaniem Sądu II instancji apelujący obrońca trafnie zatem wywodził, że ów brakujący element w opisie czynu nie pozwalał na skazanie oskarżonego.

Przepis art. 413 kpk zobowiązuje sąd do przytoczenia w wyroku skazującym wszystkich okoliczności należących do istoty czynu. Zawarty w części dyspozytywnej wyroku opis czynu mający stanowić dokładne określenie tego czynu, który został przypisany oskarżonemu, powinien obejmować wszystkie elementy czynu mające znaczenie dla prawidłowej kwalifikacji prawnej, zatem powinien zawierać nie tylko wskazanie czasu, miejsca jego popełnienia oraz wszystkie elementy zachowania sprawcy wypełniające ustawowe znamiona czynu zabronionego, ale ponadto takie elementy, które konkretyzują czyn popełniony przez oskarżonego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lutego 2008 r., V KK 245/07, OSNwSK 2008, Nr 1, poz. 299; post. SN z 26.3.2008 r., II KK 276/08, KZS 2009, Nr 11, poz. 21). W szczególności **opis czynu powinien zawierać wszystkie znamiona przypisanego typu przestępstwa** (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 29 maja 2012 r., III KK 87/12, Prok. i Pr. – wkł. 2012, Nr 12, poz. 15; wyr. SA w Krakowie z 10.5.2012 r., II AKa 51/12, KZS 2012, Nr 6, poz. 32; wyrok Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2013 r., II KK 70/12, Legalis). Innymi słowy, opis czynu musi zawierać komplet znamion, które zostały wypełnione ustalonym zachowaniem sprawcy. Zatem nie jest możliwe skazanie oskarżonego za czyn, którego **nie wszystkie znamiona zostały wymienione w opisie czynu**. W orzecznictwie ugruntowany jest także pogląd, podzielany przez tutejszy Sąd Okręgowy, że nie jest wystarczające aby element czynu, stanowiący przy tym znamię przestępstwa został ustalony tylko w części motywacyjnej wyroku,

w uzasadnieniu, pozostając poza opisem czynu przypisanego sprawcy w części dyspozytywnej (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 9 kwietnia 1998 r., II AKa 46/98, OSA 1999, Nr 7–8, poz. 53; wyrok Sądu Najwyższego z 9 lipca 2002 r., III KKN 499/99, Prok. i Pr. – wkł. 2004, Nr 5, poz. 11; wyrok Sądu Najwyższego z 2 września 2004 r., II KK 344/03, OSNwSK 2004, Nr 1, poz. 1493; postanowienie Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2009 r., II KK 200/08, KZS 2009, Nr 7–8, poz. 36). Z powyższych rozważań procesowych wynika jeden zasadniczy wniosek, że

brak w opisie czynu przypisanego oskarżonemu w wyroku (art. 413 § 2 pkt 1 kpk) jakiegokolwiek znamienia ustawowego typu czynu zabronionego, skutkuje niemożnością przyjęcia, iż możliwe jest przypisanie odpowiedzialności karnej za ten czyn (art. 1 § 1 kk i art. 115 § 1 kk).

Stwierdzony w toku kontroli instancyjnej w zaskarżonym wyroku brak w opisie czynu przypisanego H. K. znamienia w postaci określenia indywidualnego charakteru podmiotu przestępstwa fałszerstwa intelektualnego, tj. wskazania, że działał on jako inna niż funkcjonariusz publiczny osoba uprawniona do wystawienia dokumentu, skutkowało zaś niemożnością przypisania mu odpowiedzialności karnej za ten czyn. Ponadto, Sąd odwoławczy musiał też uwzględnić, iż wyrok Sądu I instancji nie został zaskarżony na niekorzyść, oskarżyciel publiczny nie wychwycił tego uchybienia procesowego. W tym stanie sprawy Sąd Okręgowy

<p>stwierdzając brak w opisie czynu znamienia ustawowego nie mógł utrzymać zaskarżonego wyroku w mocy, a jedynym możliwym orzeczeniem była zmiana wyroku i uniewinnienie oskarżonego do przypisanego oskarżonemu czynu. Przy wniesieniu apelacji wyłącznie na korzyść, Sąd odwoławczy nie mógł uzupełnić opisu czynu o brakujący opis, który byłby równoznaczny z pominiętym znamieniem. Byłoby to bowiem naruszenie przepisu art. 434 § 1 kpk (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2017 r., V KK 372/16, opubl. OSNKW 2017/9/51; OSP 2018/5/67; KZS 2017/10/10, Legalis nr 1598986).</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Wniosek został uwzględniony gdyż apelujący celnie wykazał wystąpienie obrazy prawa procesowego tj. art. 413 § 2 pkt 1 kpk, nie poddającej się już naprawieniu w tym postępowaniu karnym. Sąd Okręgowy stosownie do art. 414 § 1 kpk, stwierdziwszy okoliczność wymienioną w art. 17 § 1 pkt 2 kpk, tj. iż czyn nie zawiera wszystkich znamion czynu zabronionego, zobligowany był wydać wyrok uniewinniający. Doszło zatem do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego H. K. od popełnienia</p>		

przypisanego mu występku z art. 271 § 1 i 3 kk w zw. z art. 12 § 1 kk.		
Lp.	Zarzut	
3.2.	<p>Pozostałe zarzuty zgłoszone przez obrońcę:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu, a polegającą na skazaniu oskarżonego za czyn, który nie odpowiada wszystkim znamionom występku z art. 271 § 1 kk, gdyż w opisie czynu, jaki został przypisany oskarżonemu, brak jest wzmianki o tym, iż oskarżony był „funkcjonariuszem publicznym lub inną osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu” (lub przynajmniej, iż oskarżony działał jako mistrz kominiarski - przypisany oskarżonemu czyn, nie odpowiada ustawowemu typowi czynu zabronionego z art. 271 kk w zakresie znamienia podmiotu przestępstwa. • Obraza przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 7 kpk, a polegający na wadliwej ocenie materiału dowodowego sprawy, tj. sprzecznej z dyrektywami zawartymi w przedmiotowym przepisie, co w szczególności dotyczy odmowy wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego oraz ustaleniu negatywnych dla niego okoliczności faktycznych jedynie na podstawie zeznań świadków. • Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę 	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

	<p>zaskarżonego wyroku, a polegający na ustaleniu przez Sąd Rejonowy w Grodzisku Wlkp., iż oskarżony swoim zachowaniem wypełnił znamiona zarzucanych mu czynów oraz, że do obowiązków oskarżonego należała kontrola przewodów spalinowych, w sytuacji gdy w świetle treści wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadków, w szczególności zgromadzonych w ramach przewodu sądowego, nie sposób czynić takich ustaleń.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rażąca niewspółmierność kary oraz orzeczonego środka karnego, jako nieodpowiadające dyrektywom sądowego wymiaru kary i środków karnych. 	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Stosując art. 436 kpk za bezprzedmiotowe uznano rozpoznanie pozostałych zarzutów odwoławczych podniesionych w apelacji obrońcy oskarżonego H. K. z uwagi na to, że opisany wyżej w pkt. 3.1. zasadny zarzut apelacyjny spowodował zmianę zaskarżonego poprzez uniewinnienie oskarżonego od przypisanego mu czynu.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	

Zwięzłe o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.	
Wnioski końcowe powiązane z zarzutami odwoławczymi, od których rozpoznania Sąd Okręgowy odstąpił nie były w związku z tym również analizowane.	

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	
Zwięzłe o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
0.11.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwięzłe o powodach utrzymania w mocy	
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
0.0.11.	Przedmiot i zakres zmiany
Zaskarżony wyrok został zmieniony w ten sposób, że oskarżony H. K.został uniewinniony od popełnienia przypisanego mu przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 kk w zw. z art. 12 § 1 kk	
Zwięzłe o powodach zmiany	

<p>Powodem diametralnej zmiany zaskarżonego wyroku była stwierdzona obraza procesowego jakiej dopuścił się Sąd I instancji (art. 413 § 2 pkt 1 kpk). Brak w opisie czynu przypisanego oskarżonemu jednego ze znamion ustawowych przestępstwa indywidualnego z art. 271 § 1 kk skutkowało niemożnością poddania go odpowiedzialności karnej za ten, niekompletny czyn. Omówienie zmiany wyroku zawarto powyżej w tabeli 3.1.</p>	
---	--

0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwiąże o powodach uchylenia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiąże o powodach uchylenia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiąże o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiąże o powodach uchylenia		

0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania	
0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
6. Koszty Procesu	

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
2.	Na podstawie art. 632 pkt 2 kpk w zw. z art. 634 kpk, z uwagi na zapadły wyrok uniewinniający, Sąd Okręgowy kosztami postępowania w sprawie obciążył Skarb Państwa

7. PODPIS
Leszek Matuszewski Hanna Bartkowiak Małgorzata Winkler-Galicka